

حکایت‌هایی از

قابوس‌نامه

حکایت‌های ایرانی ۲

گزینش و شرح: منوچهر علی‌پور

انتشارات تیرگان

سرشناسه: عنصرالمعالی، کیکاوس بن اسکندر، قرن ۵ ق.
هنران و پدیدآور: حکایت‌هایی از قابوس‌نامه / گزینش و شرح منوچهر علی‌پور.
مشخصات نشر: تهران: تیرگان، ۱۳۸۶.
مشخصات ظاهری: ۸۸ ص.
فروست: حکایت‌های ایرانی؛ ۲.
شابک: ۹۶۴-۵۸۱۰-۵۳-۱
وضعیت فهرست نویسی: فیبا
هنران دیگر: قابوس‌نامه. برگزیده
موضوع: نثر فارسی - قرن ۵ ق.
موضوع: عنصرالمعالی، کیکاوس بن اسکندر، قرن ۵ ق. قابوس‌نامه - اقتباسها.
شناسه افزوده: علی‌پور، منوچهر
شناسه افزوده: عنصرالمعالی، کیکاوس بن اسکندر، قرن ۵ ق. قابوس‌نامه. برگزیده
رده بندی کنگره: الف ۱۳۸۵ / ۲۰۱ / PIR ۴۶۶۷
رده بندی دیویی: ۸۷۲ / ۸
شماره کتاب‌خانه ملی: ۴۹۰۹۷-۴۵م

انتشارات تیرگان

تهران، صندوق پستی: ۱۱۴-۱۷۱۸۵، تلن: ۶۶۸۲۶۷۴ و ۹۱۳۶۱۱۱۵۱۳
www.iran-ketab.com/tiregan

حکایت‌هایی از قابوس‌نامه

حکایت‌های ایرانی ۲

گزینش و شرح: منوچهر علی‌پور

طراح جلد امیر یاشار عبدالله‌زاده

لیتوگرافی صدف * چاپ‌خانه گلرنگ * صحافی پیوند

نوبت چاپ نخست ۱۳۸۶ * شمارگان ۳۰۰۰ نسخه

قیمت ۱۲۰۰ تومان * شماره نشر ۸۲

ISBN: 964-5810-53-1

شابک: ۹۶۴-۵۸۱۰-۵۳-۱

© حق چاپ: ۱۳۸۶، انتشارات تیرگان

فهرست

۷	پیش آورد.....
۱۴	دژ روین
۱۶	اصل جوانمردی
۱۸	نامه‌ای پر رمز و راز
۲۵	دِه ویران
۲۷	خنده‌ی دیوانه
۲۸	سرانجام بدآموزی
۲۹	علت دل‌تنگی
۳۱	روز آدینه
۳۲	مهمان خداوند
۳۴	تعبیر خواب
۳۵	مهمان هر شب
۳۸	سرانجام زیاده‌خواهی
۴۰	بخشایش بزرگان
۴۲	بی‌نیازی از مردم
۴۴	حق مهمان
۴۵	اسب پیر

۴۶	بازی چوگان
۴۷	دقت در لقمه‌ی غذا
۴۸	اجرای فرمان
۵۱	اصحاب فیل
۵۵	تو نیکی می‌کن و در دجله انداز
۵۹	پرسش بی پاسخ
۶۰	همه چیز را همگان دانند
۶۱	آب در شیر
۶۳	پوست خربزه
۶۴	افلاطون و مرد جاهل
۶۵	شهادت درخت
۷۰	شکست قطعی
۷۲	اثبات حقیقت
۷۵	سخن نسنجیده
۷۸	رمز پادشاهی
۸۰	گزارش دقیق
۸۳	مروت بزرگان
۸۵	مرد درزی
۸۶	جواب تکان دهنده
۸۷	کتاب‌نما

پیش آورد:

یکی از کتاب‌هایی که در اواخر قرن پنجم نوشته شده و از ارزش و اعتبار فرهنگی و ادبی زیادی برخوردار است، «قابوس‌نامه» است. این کتاب در سال ۴۷۵ هجری قمری توسط امیر عنصرالمعالی کی‌کاووس بن اسکندر بن قابوس بن وشمگیر از امیران آل زیار تألیف شده است.

کتاب حاضر در حقیقت نصیحت‌نامه‌ای است برای روشنگری گیلان‌شاه، فرزند عنصرالمعالی، در چهل و چهار باب؛ هر باب این کتاب ارجمند دربردارنده‌ی حکایات و مطالبی است بسیار نغز و پرمغز که هر خواننده‌ی ایرانی از آن عبرت‌ها می‌گیرد. به همین دلیل علی‌رغم این که سالیان درازی از زمان تألیف آن می‌گذرد، اما از تازگی آن هرگز کاسته نشده است و در پیش اصحاب قلم و اندیشه‌کتابی در خور و شایسته و ارزشمند بوده است.

از متن قابوس‌نامه چنین برمی‌آید که خود عنصرالمعالی از امیران شمال ایران بوده است و اجداد او در سرزمین‌های مازندران، گرگان، گیلان و ری مدت‌ها حکمرانی داشته‌اند و خود وی نیز به رسم بزرگان و امیرزادگان تربیت یافته بود و علاقه داشت

فرزندش نیز همانند امیرزادگان تربیت شود.

اما آن چه که جای شگفتی است اِشراف نویسنده‌ی این کتاب بر مسایل اجتماعی، سیاسی، اقتصادی و موضوعات دیگر است؛ گویی خود در همه‌ی این زمینه‌ها تخصص و اِشراف داشته است که بسیار روشنگرانه در هر بابی سخن رانده است و گوش‌زدها کرده است.

چهل و چهار باب، چهل و چهار موضوع متفاوت را بیان می‌کند و به نظر می‌رسد مؤلف در هر چهل و چهار باب متخصصانه قلم‌فرسایی کرده است که البته نشان از خردمندی و صاحب تجربه بودن عنصرالمعالی دارد. «عنصرالمعالی چنان که از قابوس‌نامه به صراحت آشکار است مردی دانشمند و مطلع از غالب فنون عهد خود بود و همین وسعت اطلاع باعث شد که بتواند در قابوس‌نامه در باب مباحث مختلف وارد شود و مقدمات غالب فنون را با بیانی ساده و روشن بیان کند. وی این کتاب را بدان قصد نوشته است که اگر فرزندش بعد از و امارت را حفظ کند و یا به اضطرار کارهای دیگر بپذیرد چگونه آن‌ها را به ادا رساند؛ و نیز در این کتاب به قصد تربیت فرزند همه‌ی رسوم را اعم از رسوم لشکرکشی، مملکت‌داری، اجتماعی و علوم و فنون متداول